

SHARKATAG

95 Noordzeehaaien in drie dagen tijd!

Blijde gezichten tijdens Sharkatag: velen vingen tijdens het evenement hun eerste haai ooit.

Elf charterschepen, 230 deelnemers, een vracht aan zagers en niet minder dan 95 gevangen haaien. Dát is Sharkatag 2012 in een notendop. Een driedaags evenement dat eind augustus plaatsvond voor de Zeeuwse kust. Volledig in het teken van 'catch, tag & release': met zijn allen zoveel mogelijk haaien vangen, van een merkje voorzien en weer netjes terugzetten. En dat doel werd ruimschoots gehaald. Een verslag van een succesvol verlopen evenement dat naar meer smaakt.

TEKST REDACTIE FOTOGRAFIE BAS BREETVELD

Bij Neeltje Jans is het op de eerste dag 's ochtends nog even spannend of de fikse

wind en dito golfhoogte geen spelbrekers zullen vormen. Uiteindelijk wordt de knoop doorgehakt: tijdens de ope-

ningsdag wordt er op 'safe' gespeeld en gekozen voor de relatief rustige wateren aan de binnen- en buitenzijde van de Oosterscheldekering. Vooral aan de 'binnenkant' van de kering – op de Oosterschelde – blijkt het goed toeven en krijgt zeeziekte geen kans. Ideaal; niet in de laatste plaats omdat er vandaag ook een boot mee vist met aan boord speciaal voor deze happening uitgenodigde politici en andere relaties. Want juist de politieke bewustwording voor de Noordzeehaaien speelt ook een be-

langrijke rol in dit project. Het is de bedoeling van Sharkatag om uiteindelijk een beter beeld te krijgen van de populatie haaien in de Noordzee, hun leefgebied, verspreiding, groei en mogelijke bedreigingen. Dit alles voor het behoud van de Noordzeehaai en daaraan gekoppeld de mogelijkheden voor de sportvisserij.

DE DIEPTE IN

De gevlekte gladde haai (*Mustelus asterias*) is de hoofd-doelsoort van Sharkatag. Aangezien deze haaiensoort

Sportvisserij Nederland medewerker Niels Brevé geeft vooraf uitleg aan de speciale genodigden.

een echte bodemazer is, wordt er gevist op behoorlijke dieptes. Dit vormt voor haaien overigens geen enkel punt.

De problemen met het vissen op grote diepte die kunnen optreden bij vissoorten met een zwemblaas (trom-

melzucht), gaan voor de haai totaal niet op. Haaien hebben geen zwemblaas, maar regelen hun 'drijfvermogen' via het vetgehalte van de doorgaans bijzonder vette lever. Met die geruststellende wetenschap zakken de 250- tot 300-grams loden van de deelnemers op de woensdagochtend in rap tempo naar de visgronden die hier op zo'n 20 tot 29 meter diepte liggen.

SUBTIELE VISSERIJ

Waar je bij het vissen op haaien eerder denkt aan 'rubby dubby' (een geurspoor van visresten), dobbers gemaakt van ballonnen en een groot stuk vis als aas, gaat het er vandaag aanzienlijk subtieler aan toe. Een standaard 3-haaks paternoster met bezem- of stalenaafhouders, korte haaklijnen, platvishaken in maatje 6 en zagers als de aangewezen aassoort zijn de materialen voor het vissen op de gevlekte gladde haai. De

montage wordt iets 'uptide' (stroomopwaarts) ingeworpen, waarna er veel extra lijn wordt gegeven zodat de stroming de onderlijn mooi plat op de bodem drukt. Bij deze presentatie van het aas fungeert het zware lood als zelfhaaksysteem. Waar een enkeling steekzagers of zachte krab als aas pakt, wordt vooral gretig gebruik gemaakt van de twee ons kweekzagers die aassponsor Topsy Baits voor iedere deelnemer ter beschikking stelt.

GEEL MERKJE

Even lijkt rondzwevend zeesla dat in de lijnen terecht komt de deelnemers parten te spelen, maar uiteindelijk blijkt het mee te vallen. Het duurt dan ook niet lang voordat haai nummer één wordt gemeld. De vis knokt voor wat ie waard is en test meerdere malen de slip van de molen uit. Toch blijkt het even later om een niet eens bijzonder groot

PARTNERS SHARKATAG

Sharkatag is mede mogelijk gemaakt door: Stichting de Noordzee, Topsy Baits, Provincie Zeeland, Sportvisserij Zuidwest Nederland, Sportvisserij Nederland, Scottish Sea Angling Conservation Network en Zeehengelsport. Het onderzoek naar gevlekte gladde haaien wordt wetenschappelijk begeleid door IMARES.

de afgelopen jaren menig haai opgebracht – en dat is vandaag niet anders. Al rap wordt duidelijk dat het Steendiep 'the place to be' is, want met een dagtotaal van 35 haaien staat de teller na twee visdagen ineens op 47 haaien. Aangezien schipper Dré Vriens van de Big Marlin dit trucje als eerste door had, kan hij met negen haaien aan boord van zijn boot terugkijken op een mooie tweede dag. Net als bij eerdere trips blijkt opnieuw dat er 'buitengaats' grotere aantallen haaien te vangen zijn dan rond de Oosterscheldekering; al ligt het gemiddelde formaat van de haaien bij de laatste overigens wel weer iets hoger. Na twee dagen wordt eveneens duidelijk dat 20 tot 24 meter de beste visdiepte is. De beste visperiode ligt daarbij rond het moment kort na kerend tij, zodra de stroming er weer in komt.

SLOTAKKOORD

Met de opbrengst van de 'verre stekken' op de donderdag in het achterhoofd, besluiten de meeste charterschepen om op vrijdagochtend meteen koers te zetten naar het Steendiep. Dat blijkt goed voor een aardig slotakkoord op dag drie. Niet minder dan 48 haaien zien dan heel even de binnenkant van de deelnemende charterboten, waarbij de Marie Louise met veertien haaien aan boord buitengewoon goede zaken doet. Overigens is het wel zo volledig om hierbij te vermelden dat niet alle boten alle drie de dagen hebben meegevisst. Bovendien kan de ene boot max. vijf man aan boord nemen, terwijl de andere boot er gemakkelijk tien kwijt kan.

NAAR TEVREDENHEID

Na drie meer dan gezellige visdagen kan de balans worden opgemaakt. In totaal

CATCH, TAG & RELEASE

1. Na de vangst mag de haai eerst even bijkomen in een teil met water.

3. Het unieke viercijferige nummer maakt, dat het specifieke exemplaar kan worden teruggemeld.

2. Daarna wordt met een speciaal apparaat handmatig een 'tag' in de rugvin geplaatst.

4. Na het 'taggen' wordt de haai snel weer teruggezet.

exemplaar te gaan dat zelfs zonder landingsnet aan boord kan worden gebracht. De haai wordt direct in een met zuurstofrijk water gevulde teil geplaatst, zodat hij de even de kans krijgt om bij te komen. Daarna brengt de schipper op vakkundige wijze een 'tag' aan in de gevoelloze rugvin. Dankzij dit gele merkje kunnen sport- en beroepsvissers die deze vis opnieuw vangen het unieke en viercijferige nummer op de tag noteren en aan Sportvisserij Nederland terugmelden (telefoonnummer en de url www.sharkray.nl staan op het merkje vermeld). Na deze flitsende start valt de totaalopbrengst op dag één met twaalf haaien (elf gevlekte gladde haaien, plus een hondshaaitje) toch ietwat tegen. De 'Rover Seafishing' heeft daarbij met vier haaien de meeste vissen opgebracht.

OP VOLLE ZEE

Voor dag twee ziet de golfhoogte er aanzienlijk beter uit. Er kan op open zee worden gevist. Het doet een aantal schippers besluiten om al snel het 'Steendiep' op te zoeken. Deze stek op zo'n 18 km uit de kust van de Neeltje Jans heeft

De Noordzeehaaien bieden ferme sport en gaan geregeld door de slip heen.

Grotere exemplaren worden netjes met een groot landingsnet geschept.

OPROEP: MELD JE GEVANGEN HAAI!

Mocht jij in Nederlands water (vanaf de kust of vanuit de boot) een haai vangen (met of zonder 'tag'), meld deze dan aan Sportvisserij Nederland. Daarmee lever je een belangrijke bijdrage aan het onderzoek naar de Noordzeehaaien en ontvang je bovendien een beloning. Een vangst melden kan via haaien@sportvisserijnederland.nl of via www.haairog.nl. Vermeld daarbij de datum, vangstlocatie, lengte van de vis, of het een mannetje of vrouwtje is (zie foto), indien van toepassing het viercijferige tagnummer en bij grote voorkeur ook een foto. Alvast bedankt!

Mannetjeshaaien hebben duidelijk zichtbare geslachtsorganen, waar de vrouwtjes die niet hebben. (foto: Bram Bokkers)

TUSSENSTAND TERUGMELDINGEN

In 2011 is gestart met het 'taggen' van Noordzeehaaien in samenwerking met charterschepen en beroepsvissers. Inmiddels zijn we bijna een jaar en bijna 500 'getagde' Noordzeehaaien verder en zijn de eerste terugmeldingen een feit. Het meest opmerkelijke geval betrof een gevlekte gladde haai van 80 cm die op 20 augustus 2011 nabij de Neeltje Jans werd gevangen. Het beest kreeg een tag en werd op 14 februari 2012 aan Sportvisserij Nederland teruggemeld door een Franse beroepsvisser. Let wel: het beest was in de Golf van Biskaje in netten teruggevangen op 2000 km van de eerste vangplaats! Zoals bij alle terugmeldingen, kreeg de vanger vanuit Sportvisserij Nederland bericht over de terugmelding. Helaas wel met de mededeling dat zijn 'geadopteerde' exemplaar inmiddels op een Franse vismarkt was beland. Gelukkig kenden de andere terugmeldingen een betere afloop: diverse getagde haaien werden soms in een paar dagen tijd meerdere keren levend uit de netten van ansjovis-vissers gehaald en weer losgelaten. Het geeft in ieder geval aan dat de getagde vissen geen hinder ondervinden van de aangebrachte tags.

95 haaien – er was vooraf gegokt op zo'n 100 haaien – waarvan er zeventig van een tag zijn voorzien. Bij de haaien kleiner dan 50 cm wordt geen tag aangebracht. Dit omdat zo'n tag wat aan de grote kant is voor de naar verhouding kleine rugvin van dit slag vissen. De kleinste gevangen vis is trouwens een bijna schattige 28 cm 'grote' haai. Het grootste exemplaar komt met 101 cm op naam van Xander Speet. Resume-

rend hebben een hoop deelnemers voor het eerst van hun leven een haai gevangen en met een voldaan gevoel – plus een 'goodie bag' – keert iedereen huiswaarts. "Volgend jaar weer?" galmt het na afloop over het parkeerterrein. Wie weet! En misschien dat er dan ook pijlstaartroggen worden gevangen. Die komen we immers ook steeds vaker tegen onder onze eigen kust die vol met verrassingen blijkt te zitten.

Met o.a. het NOS Jeugdjournaal en SBS Hart van Nederland was er volop media aandacht voor Sharkatag.